

Teavitus

31. märts 2015

Pensionide indekseerimine 1. aprillil 2015

Aprillikuu toob igal aastal positiivse muutuse meie vanemaealiste inimeste toimetulekus – pensionid suurenevad.

1. aprillil viiakse läbi kõikide pensionide indekseerimine, et hoida neid tasakaalus palkade ja hindade muutustega. Nii ka tänavu. Järgnevalt selgitamegi selleaastase indekseerimise mõju pensionidele.

Tuleb silmas pidada, et nii nagu ei ole olemas keskmist inimest, ei ole ka kõigi jaoks kehtivat keskmist pensioni ega täpselt ühesugust pensionitõusugi mitte. Igale inimesele on arvutatud tema eelnevast tööpanusest sõltuv individuaalne pension ning indekseerimise tulemusena suureneb see samuti erinevalt, kellel rohkem, kellel vähem.

2015. aasta riikliku pensioni indeks on 1,063. See suurus arvatati eelmise aasta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kasvu ja tarbijahinnaindeksi muutuse alusel ning indeksi kinnitas Vabariigi Valitsus.

Indekseerimine tagab alates tänavu 1. aprillist kõikide pensioniliikide tõusu, kaasa arvatud töövõimetus- ja toitjakaotuspensionid, samuti suureneb rahvapensioni määr. Indeksiga korrutatakse läbi riiklike pensionide arvutamise aluseks olevad näitajad - pensioni baasosa (indeksiga 1,0693) ja aastahinne (indeksiga 1,0567).

Näeme, et pensioni baasosa suurendatakse suhteliselt rohkem kui aastahinnet. Selle eesmärk on kiiremini kasvatada just seda osa pensionist, mida makstakse olenemata tööpanusest kõigile pensionäridele võrdses suuruses ja mis aitab ka väikese pensioni saajatel paremini toime tulla.

Baasosa suureneb indekseerimisega 134,9093 eurolt **144,2585** euroni ja aastahinne 4,964 eurolt **5,245** euroni.

Rahvapensioni määr kasvab 148,98 eurolt 158,37 euroni.

Sotsiaalkindlustusamet arvutab 1. aprillil uute väärtustega ümber kõik riiklikud pensionid, kasutades valemit $B + S + K$, kus:

B on baasosa – kõigile pensionäridele võrdne osa;

S on staažiosa – arvestab töötatud aastaid kuni 1998. aasta lõpuni. Selle osa rahalise suuruse leidmiseks korrutatakse staažiaastate arvu aastahindega;

K on kindlustusosa – võtab arvesse sissetuleku. Selle osa rahalise suuruse leidmiseks liidetakse alates 1999. aastast kogutud kõigi üksikute aastate kindlustusosakud (senised aastakoefitsiendid) ja korrutatakse läbi aastahindega. Indekseerimisega suureneb pension enam kui 412 000 pensionäril.

Kui keegi soovib oma pensioni uue suuruse ise välja arvutada, siis tuleks seda teha sama valemit kasutades nagu allpool olevates näidetes, s.t kõik pensioniosad eraldi välja arvutada ja siis liita.

Neile, kellele määrati pension enne 1. jaanuari 1999 ja kes pärast seda ei ole

töötanud ega saanud sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, kindlustusosa (K) ei arvestata - sel juhul koosneb pension kahest osast - baasosast ja staažiosast.

Näide 1. Vanaduspensioni arvutamine uute väärtustega, kui pensioniõiguslikku staaži on 30 aastat ja kindlustusosa puudub:

baasosa (B) = 144,2585 eurot

staažiosa (S) - 30 a x 5,245 = 157,35 eurot

kokku 301,61 eurot

Samamoodi arvutades leiame, et pensioniõigusliku staažiga 15 aastat on vanaduspension 222,93 eurot, 40-aastase pensioniõigusliku staažiga 354,06 eurot ja 44-aastase pensioniõigusliku staažiga 375,04 eurot.

Näide 2. Vanaduspensioni arvutamine, kui pension koosneb kolmest osast, kus pensioniõiguslikku staaži on 30 aastat ja kindlustusosakute summa on 10:

baasosa (B) = 144,2585 eurot

staažiosa (S) - 30 a x 5,245 = 157,35 eurot

kindlustusosa (K) - 10 x 5,245 = 52,45 eurot

kokku 354,06 eurot

Pensionäridele, kes möödunud aastal töötasid ja said sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, arvutatakse pensionikindlustuse registri andmete alusel eelmise aasta eest lisanduv kindlustusosak. Selle võrra suureneb lisaks indekseerimisele nende pensioni kindlustusosa ning seega kogu pension. Seejuures on tähtsusetu, kas inimene töötas terve aasta või üksnes paar kuud. Pension suureneb sõltuvalt isiku palgalt või ettevõtlustulult arvestatud sotsiaalmaksust.

Riikliku pensionikindlustuse registri andmetel saab eelmise aasta eest kindlustusosaku 1 see inimene, kelle sotsiaalmaksuga maksustatav sissetulek 2014. aastal oli keskmiselt 908,12 eurot kuus (kui ta ei olnud liitunud pensioni II sambaga). Kindlustusosak 1 on võrdne aastahindega 5,245 €.

Pensionipäev on iga kuu 5. kuupäev. Kui pangaülekande päev satub riigipühale või muule puhkepäevale, loetakse maksepäevaks puhkepäevale eelnev tööpäev.

Pension ja tulumaks

Käesoleva aasta üldine maksuvaba tulu on 154 eurot kuus. Lisaks on riikliku pensioni maksuvaba osa 220 eurot kuus. Nii töötaval kui ka mittetöötaval pensionäril on õigus kasutada mõlemat. Seega võib pensionär saada tulumaksuvabalt kokku 374 eurot kuus, mis teeb 4488 eurot aastas.

Pensionist 220 eurot on tulumaksuvaba ja keegi ei pea seda eraldi taotlema.

Küll aga peab mittetöötav pensionär esitama avalduse Sotsiaalkindlustusametile juhul, kui ta soovib, et tema pensioni arvutamisel võetakse arvesse ka üldine maksuvaba tulu, mis on 154 eurot.

Töötav pensionär peab valima, kas ta soovib üldise maksuvaba tulu arvestamist pensionilt või töötasult, mõlemas kohas seda teha ei saa. Topelt maksuvabastuse korral tuleb hiljem Maksu- ja Tolliametile liigselt saadud summa tagastada.

Interneti kasutaja saab tulumaksuvabastust taotleda e-teenusena riigiportaalis eesti.ee, sisenedes teenusele ID-kaardiga, Mobiil ID-ga või panga kaudu.

Avalduse blankett on kättesaadav ka Sotsiaalkindlustusameti kodulehel (<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/blanketid/>), selle võib saata digiallkirjastatult e-

postiga, saata väljatrüki postiga või tuua ise klienditeenindusse.

Samuti on vastav ära märkimise võimalus pensionitaotluse blanketil, mille inimene esitab, kui taotleb esmakordset pensioni määramist.

Tulumaksust vabastuse avaldus esitatakse üks kord ja iga pensionitõusu järel või uue aasta saabudes uut avaldust esitada ei ole vaja.

Ent ühelgi inimesel ei ole kohustust esitada avaldust igakuiseks 154 eurose üldise maksuvaba miinimumi arvestamiseks. Ta võib alati valida tuludeklaratsiooni esitamise võimaluse Maksu- ja Tolliametile üks kord aastas. Ja küllap paljudele inimestele see sobibki. Tuludeklaratsioonide esitamisel kehtib pensionäridele kõik samamoodi kui palgatöötajatelegi. Abielupaar võib esitada tuludeklaratsiooni ühiselt. Millal on kasulikum esitada ühine deklaratsioon? Näiteks siis, kui ühe abikaasa pension on alla maksuvaba miinimumi ja temalt ei ole tulumaksu kinni peetud ning teise abielupoole pension on üle 374 euro ja temalt on tulumaks kinni peetud. Ühise deklaratsiooni esitamisel tekib võimalus tulumaksu tagasi saada.

Lugupidamisega

Elve Tonts
Kommunikatsiooninõunik
Sotsiaalkindlustusamet

elve.tonts@sotsiaalkindlustusamet.ee

640 8123 / + 372 5342 0280

Endla 8 / 15092 Tallinn / Eesti

www.sotsiaalkindlustusamet.ee